

HÖGSKOLAN I BORÅS

**RIKTLINJER FÖR EXAMENSARBETE PÅ KANDIDATNIVÅ
I HUVUDOMRÅDET VÅRDVETENSKAP**

© Akademin för vård, arbetsliv och välfärd
Högskolan i Borås, februari 2025

Allmänt

Examensarbetet på kandidatnivå i vårdvetenskap är ett självständigt arbete om 15 hp. I det ingår att genomföra en vårdvetenskaplig studie och redovisa denna enligt nedanstående anvisningar, samt att presentera och försvara detta arbete vid ett seminarium och att kritiskt granska och diskutera andra examensarbeten. Examensarbetet bedöms i relation till den enskilde studentens insats men genomförs i regel tillsammans med en annan student. Inför examensarbetet skall studenten ha tränat en rad färdigheter som behövs för att genomföra detsamma. Studenten skall ha tillägnat sig grundläggande kunskaper i vetenskaplig teori och metod och ha förmåga att söka vetenskaplig litteratur, att strukturera ett material och att uttrycka sig i skrift.

Examensarbetet ingår i **huvudområdet vårdvetenskap** och är obligatoriskt för erhållande av **kandidatexamen** i huvudområdet. Examensarbetet skall ha en tydlig vårdvetenskaplig förankring i arbetets alla delar, struktur för ämnet vårdvetenskap på Högskolan i Borås beskrivs nedan. Det kan antingen genomföras i anslutning till utbildning till sjuksköterska eller som fristående kurs. Om examensarbetet genomförs i sjuksköterskeutbildningen ska det vara inriktat mot den grundutbildade sjuksköterskans arbets- och ansvarsområde. I examensarbetet ska studenten, enligt högskolelagen, tillägna sig ett vetenskapligt förhållningssätt vilket innefattar förmåga till självständig och kritisk bedömning, förmåga att självständigt lösa problem, förmåga att följa kunskapsutvecklingen samt förmåga till kunskapsutbyte på vetenskaplig nivå (Högskolelagen (1992:1434) 1 kap 8 §, Högskoleförordningen (1993:100), bilaga 2: Examensordning).

Syfte

- Att ge fördjupade kunskaper inom ett avgränsat område inom vårdvetenskap
- Att ge grundläggande förmåga att söka, analysera, kritiskt granska och dra slutsatser från vetenskaplig litteratur
- Att ge grundläggande förmåga att tillämpa en vetenskaplig metod
- Att ge grundläggande förmåga att skriftligt och muntligt presentera, argumentera kring och kritiskt granska ett vetenskapligt arbete

Ämnesområde

Det valda ämnet avgränsas och preciseras i en vårdvetenskapligt förankrad problemformulering och syfte, vilket i sin tur kan förtydligas i formuleringen av en eller flera frågeställningar. Syftet skall uppnås genom den studie som genomförs. I problemformuleringen klargörs varför den aktuella forskningen är väsentlig i vårdvetenskaplig mening, se struktur för vårdvetenskap på Högskolan i Borås nedan. Notera att en avgränsning är nödvändig. Inom ramen för 15 hp kan endast en mindre studie genomföras.

Studenten kan ge egna förslag men ämnen kan också komma från forskningsprojekt vid akademien eller från vårdverksamheten. Litteraturbaserade examensarbeten rekommenderas på kandidatnivå. **Observera att empiriska studier endast genomförs i undantagsfall på kandidatnivå.** Studenter som har intresse tar kontakt med kursansvarig för metodkursen tidigt i processen för att undersöka och diskutera möjligheten för detta. Examensarbetet ska problematisera och påvisa hur hållbar utveckling kan skapas inom vårdande kontext såväl miljömässigt, socialt som ekonomiskt.

Litteraturgenomgång

Utifrån ett preliminärt syfte görs en genomgång av tidigare forskning inom området samt av vårdvetenskapliga teorier, begrepp och annat som kan ge stöd i det fortsatta arbetet. Fynden i samband med litteraturgenomgången kan leda till att problemformulering och syfte justeras eller omformuleras. Hur litteraturgenomgången ser ut hör delvis samman med vald metod. Det är en fördel om litteratursökning och inläsning sker parallellt med att studien planeras.

Metod

Val och tillämpning av relevant forskningsmetod skall visa att studenten tillägnat sig de kunskaper som innefattats i metodskolning på grundläggande nivå. Utifrån det formulerade syftet bestäms i samråd med handledare om studien skall genomföras inom ramen för ett litteraturbaserat examensarbete eller en empirisk (kvalitativ eller kvantitativ) studie. Valet motiveras med stöd i metodlitteratur. Metoden innefattar vem eller vad som skall studeras, hur datainsamlingen skall gå till och hur insamlade data skall analyseras.

Etiska överväganden och tillstånd

- Empiriska studier på kandidatnivå prövas normalt sett inte av Etikprövningsmyndigheten. Även om empiriska studier på denna nivå inte behöver etikprövas gäller etikprövningslagens (och annan lagstiftnings) regler t.ex. för information och samtycke. Mall för forskningspersoninformation och information om EU:s dataskyddsförordning finns hos Etikprövningsmyndigheten.
- Inför genomförandet av empiriska studier, som berör personal, närstående eller patienter inom vårdverksamhet, hämtas tillstånd från verksamhetsansvarig chef. Underlag för begäran om tillstånd är en projektplan, informationsbrev och samtyckesblankett. I ett bifogat brev skall tydligt framgå vem som söker tillstånd, utbildning, akademien samt vem som är handledare. Handledaren skall alltid godkänna projektplan och ansökan innan den sänds iväg. Som vägledande litteratur rekommenderas God forskningssed (Vetenskapsrådet, 2024).

Struktur för ämnet vårdvetenskap vid akademien för vård, arbetsliv och välfärd, institutionen för vårdvetenskap Högskolan i Borås

Vårdvetenskap vid akademien för vård, arbetsliv och välfärd, institutionen för vårdvetenskap vid Högskolan i Borås förankras teoretiskt inom humanvetenskap, och utgår från en helhetssyn på människor som vårdas eller arbetar inom vård i olika vård- och omsorgsverksamheter. Perspektivet bygger på en människosyn där det finns både vilja och förmåga att reflektera över hur en god och välfungerande vård ska utformas. Den humanvetenskapliga förankringen handlar om det angelägna och meningsfulla i att människan både kan ge och själv behöva vård under olika perioder av livet, med fokus på innebörd och mening.

Vårdvetenskap förstås som en professionsneutral akademisk vetenskap och teoretiskt ämne som grundar sig i en vårdvetenskaplig kunskapstradition med ett tydligt patientperspektiv som grund för vårdandet. Patientperspektivet är centralt, men vidgas så att det även innefattar patientens familj och andra närstående. Vårdgivare med olika vårdprofessioner och vårdirkesstudenter har också stor betydelse för ämnet, både för utveckling av vårdvetenskap som ämne och av vårdande. Begreppet vårdande förstås som en djupare dimension av vård, riktat mot ansvar och omsorg om den människa som är utsatt, sårbar och i behov av vård. Att ha patientperspektiv i vårdvetenskaplig mening, innebär att vårda utifrån den enskilda patientens situation och behov, vilket gör anspråk på att från vårdarens sida försöka se, förstå och beskriva samt analysera och förklara hälsa, sjukdom, lidande och vård så som dessa aspekter erfars av människan.

Vårdvetenskap berör människan som patient i förhållande till hälsa, välbefinnande och lidande, och kunskapssynen präglas av helhetssyn på människan som patient. Den kunskap som är central i vårdvetenskapen är hur det är att leva med sjukdom och ohälsa. Centralt är också hur vårdare tillsammans med patienten kan lindra lidande och skapa förutsättningar som stödjer och stärker hälsa och välbefinnande. Människan som patient har ett värde i sig själv, är tänkande, kännande och handlande samt är ömsesidigt beroende av andra och ansvarig för sig själv och andra i ett givet sammanhang. Människan som patient förstås som både existens och biologi, där sårbarhet och frihet sammanflätas med varandra. Att drabbas av ohälsa och sjukdom utmanar människans existens vilket behöver beaktas i vårdandet. För att vården skall bli vårdande, i den mening att den stödjer och stärker hälsa och välbefinnande, krävs vårdvetenskaplig kunskap som beaktar ett patientperspektiv. Forskningen som bedrivs inom vårdvetenskap vid Högskolan i Borås riktar därför sitt intresse mot ovanstående för att bidra till vårdvetenskaplig kunskapsutveckling av betydelse i vårdande.

Exempel på meningsbärande begrepp för ämnet vårdvetenskap:

Människan som patient

Existens och mening
Livsvärld
Frihet, bestämdhet och sårbarhet
Sammanhang
Patientperspektiv
Subjektiv och levd kropp

Vårdande

Vårdande miljö
Kommunikation, relation, samtal, möte
Delaktighet
Tillit
Värdighet, trygghet, integritet
Vårdande och lärande

Hälsa/välbefinnande och lidande

Livsrytm
Livskraft, Livslust
Lidande (livslidande, sjukdomslidande, vårdlidande)

Examensarbetets övergripande innehåll

Examensarbetet skrivs i [mall för examensarbete på kandidatnivå](#) i enlighet med svensk skriftspråksnorm, men det kan även skrivas på engelska efter samråd med handledare. Läs gärna kapitel 8, *Att hantera språket* i Friberg (2022). Referenshanteringen ska följa HB Harvard samt riktlinjer för institutionen för vårdvetenskap. En grundmodell är att examensarbetet ska innehålla:

- Titelblad
- Sammanfattning (max 250 ord, bakgrund, syfte, metod, resultat, slutsats, nyckelord)
- Förord (om så önskas)
- Innehållsförteckning (som börjar med Inledning som s. 1)
- Inlägga (själva innehållet)
- Referenslista
- Bilaga

Examensarbetets struktur

Examensarbetet skall vara väl strukturerad och ordnad under följande rubriker:

Inledningen anger kort vad studien handlar om och kan innehålla något om varför studenten/studenterna är intresserade av det aktuella forskningsområdet. Här är det också möjligt att knyta an till en massmedial debatt, skönlitteratur, populärvetenskap eller dylikt.

Bakgrunden kartlägger forskning inom området. Är området stort rekommenderas en avgränsad fokusering kring problemområdet.

- Den första litteratursökningen utgår från en preliminär problemformulering. Det finns i princip alltid någon form av relevant litteratur.
- Artiklar med litteraturöversikter passar ofta bra i bakgrunden, men observera att det bara är resultatet av översikten som kan refereras till som primärkälla.
- Hittas väldigt få studier som kan relateras till problemformuleringen kan syftet behöva justeras, breddas eller specificeras.
- I bakgrunden kan det även finnas referenser till studier inom andra ämnen t.ex. medicin, psykologi, socialt arbete etc.
- Den vårdvetenskapliga ämnesförankringen skall vara väl synlig i form av vårdvetenskapliga teorier, modeller och/eller begrepp som integreras i texten och har tydlig koppling till syftet.
- Den vårdvetenskapliga ämnesförankringen innebär att forskningsproblemet utgår från ett patientperspektiv, vilket även inkluderar ett vårdar- och närståendeperspektiv med fokus på *den vårdande vården*.
- Bakgrunden ska *inte* innehålla referat (avskrifter) ur läroböcker. Eventuella referenser (hänvisningar) till läroböcker ska vara specifika och kraftigt nedkortade. Är referensen en sekundärreferens ska detta framgå.
- Om bakgrunden är träffsäker och stringent får den gärna vara kort.

Bakgrunden ska landa i en problemformulering som på ett enkelt och lättbegripligt sätt leder fram till syfte och eventuella frågeställningar.

Problemformuleringen identifierar ett vårdvetenskapligt problem och påvisar relevans för vad studien kommer att behandla och varför detta är viktigt att undersöka. Skrivs utan hänvisning till referenser.

Syftet ska utgå från ett vårdvetenskapligt forskningsproblem som är tillräckligt avgränsat för att motivera en mindre studie. Inom ramen för sjuksköterskeutbildningen ska syftet ha hög relevans för den grundutbildade sjuksköterskans arbets- och ansvarsområde.

Eventuella frågeställningar kan ligga både före och efter syftet. Frågeställningar efter syftet ska bevaras i resultatet. Det går också att använda enbart syfte.

Metodbeskrivningen innehåller uppgifter om valet av design för det litteraturbaserade examensarbetet, hur datainsamlingen och kvalitetsgranskningen gått till samt hur data har analyserats. Metodval ska motiveras.

- **Design** Här anges att examensarbetet är litteraturbaserat. I litteraturbaserade examensarbeten beskrivs den design som ligger till grund för analysen, exempelvis kvantitativ, kvalitativ eller mixad design.
- **Urval och Datainsamling** För litteraturbaserade examensarbeten beskrivs hur sökningen gått till, sökord samt avgränsningar i form av inklusions- och exklusionskriterier. Beskriv tydligt vem som är i fokus (patient, närstående, vuxen, barn, äldre osv). Sökstrategier beskrivs enligt vald metod för examensarbetet och redovisas enligt bilaga 1. Läs om informationssökning i Friberg (2022) eller Hellberg och Karlsson (2023). Valda artiklar redovisas i enlighet med bilaga 2.
- **Kvalitetsgranskning** genomförs i enlighet med vald metod för examensarbetet. Förslagsvis kan granskningsfrågor för kvalitativa respektive kvantitativa studier som presenteras i Friberg (2022) användas. Redovisa utfallet av kvalitetsgranskningen med hjälp av en kort beskrivande text inne i examensarbetet samt för varje artikel i bilaga 2.
- **Dataanalys** Här beskrivs vilken typ av analys som genomförts, i detalj hur dataanalysen gått till, analysstegen samt vilken typ av resultat som kommer att presenteras i enlighet med vald metod för examensarbetet. Välj gärna någon av de sex modeller som presenteras i Friberg (2022).
- **Etiska överväganden** Ta del av Forsberg och Wengström (2016) samt Kjellström (2023) etiska resonemang vid litteraturbaserade examensarbeten. Studentens egna etiska överväganden samt det som framkommer i valda artiklar kring etik skall redovisas. Studenterna ska här reflektera över betydelsen av sin förförståelse och vilka etiska överväganden som behöver göras i relation till den.

Resultatet ska besvara studiens syfte och redovisar vad studien kommit fram till. Presentationen av resultatet skall vara uppbyggd utifrån en strukturerad och logisk form i enlighet med vald metod för examensarbetet. Citat från artiklarna ska inte användas. Artiklar från resultatet ska inte användas i bakgrund och diskussion.

Diskussion skall innehålla en metoddiskussion som präglas av en metodologisk medvetenhet och reflektioner avseende examensarbetets styrkor och svagheter. Vetenskaplig kvalitet i metodens samtliga delar ska diskuteras med hjälp av trovärdighet, pålitlighet, bekräftelsebarhet och överförbarhet (kvalitativ metod) eller validitet, reliabilitet och generaliserbarhet (kvantitativ metod) med stöd av metodreferenser.

Resultatdiskussionen inleds med en mycket kort sammanfattning av huvudfynden i resultatet utifrån ett vårdvetenskapligt perspektiv. De huvudfynd som framkommer ska diskuteras utifrån de vårdvetenskapliga teorier och/eller begrepp som tagits fram i bakgrunden. Huvudfynden ska även diskuteras mot annan aktuell forskning vilket kräver en utökad litteratursökning. Det innebär att nya referenser ska tillkomma. Egna reflektioner genomförs över resultatens praktiska tillämpning i vårdandet och dess betydelse för hållbar utveckling med stöd i relevant forskning och litteratur. Viktigt är att varken överskatta eller underskatta de egna resultaten.

Slutsatser här anges kort, beskrivande eller i punktform vilken betydelse examensarbetets resultat har ur ett vårdvetenskapligt patientperspektiv och hur det kan användas i vårdandet.

Användning av AI

Om ni har för avsikt att använda er av ett AI-verktyg i ert examensarbete behöver ni stämma av med er handledare och beskriva hur och till vad ni kommer använda AI. Även om det är tillåtet att använda AI-genererad text så får ni inte lämna in den som egen text vid examination. Ni måste alltid vara transparent med hur och när ni använt AI. Säkerhetsställ, liksom övrig referenshantering, att ni anger alla former av AI-användning, t ex under Datainsamling/Metod. Tänk också på att detta gäller även om ni skrivit om eller byt ut olika ord. Skälet till att en dialog med handledaren alltid måste ske innan användning av AI är att AI i vissa fall inte hjälper er utveckla färdigheter som utbildningen syftar till eller att er inlämning vid examination gör det omöjligt för en lärare att bedöma om ni uppfyller lärandemålen. Observera att alla skriftliga examinationer genomgår plagiatkontroll. Otillåten användning av AI-verktyg/genererad text, tillåten användning utan korrekt hänvisning och/eller i syfte att vilseleda, betraktas som försök till vilseledning vid examination och anmäls som ett disciplinärende enligt 10 kap. Högskoloförordningen. Ta del av mer information avseende AI: <https://www.hb.se/student/mina-studier/tentamen-examination/artificiell-intelligens-ai/>

Referenser i referenslistan följer [Harvardsystemet](#).

Några detaljer i referenshantering lämnas öppna i Harvardsystemet. Följande gäller för huvudområdet vårdvetenskap:

- Sida/sidor i källan där information har hämtats,
 - ska alltid anges för böcker, d.v.s. sidhänvisningar ska alltid finnas med i den löpande texten (Exempel: ”Enligt Repstad (2007, s. 11) så har de kvalitativa metoderna...”).
 - ska däremot inte anges för artiklar (Exempel: ”Enligt Elo och Kyngäs (2008) så har...”) utan där återfinns sidnummer i referenslistan.
- Initialer används i stället för att skriva ut hela förnamnet på författaren i referenslistan.

Bilagor numreras och anges i texten. I innehållsförteckningen ska bilagor inte ha sidnummer.

Metoder för examensarbeten

Litteraturbaserade examensarbeten

Ett examensarbete på kandidatnivå genomförs företrädesvis i form av ett **litteraturbaserat examensarbete** i enlighet med en av Fribergs (2022) sex modeller för examensarbete, kapitel 10–15. Ett litteraturbaserat examensarbete skall ha ett tydligt vårdvetenskapligt fokus som förankras i examensarbetets samtliga delar.

Läs mer om hur Friberg (2022), beskriver genomförande av respektive modell, och välj därefter lämplig modell.

- Att göra en begreppsanalys
- Att göra en graderande sammanställning av kvantitativ forskning – inspirerad av metaanalys
- Att göra en integrerad sammanställning av kvalitativ forskning – inspirerad av metasyntes
- Att göra en litteraturoversikt av kvantitativ och kvalitativ forskning
- Att analysera diskurser
- Att analysera berättelser

Förslag på fördjupande metodlitteratur

- Dahlberg, K. (2014). *Att undersöka hälsa och vårdande*. Natur och kultur.
- Friberg, F. (red.) (2022), *Dags för uppsats*. 4. uppl. Studentlitteratur.
- Forsberg, C. & Wengström, Y. (2016). *Att göra systematiska litteraturstudier*. 4. uppl. Natur och Kultur.
- Hellberg, S. & Karlsson, E. K. (2023) Informationssökning. I Henricson, M (red.) *Vetenskaplig teori och metod. Från idé till examination*. Studentlitteratur. Ss. 85–102.
- Henricson, M. (red). (2023). *Vetenskaplig teori och metod, från idé till examination inom hälso- och vårdvetenskap*. 3. uppl. Studentlitteratur.
- Kjellström, S. (2023). Forskningsetik. I Henricson, M (red.) *Vetenskaplig teori och metod. Från idé till examination inom hälso- och vårdvetenskap*. Studentlitteratur. Ss. 61–83.

Därutöver kan annan lämplig litteratur användas i samråd med handledare.

Handledning och examination

- Varje examensarbete tilldelas en handledare. Handledning kommer företrädesvis att genomföras i grupp om flera studenter. I handledningsgruppen får ni möjlighet att tränas i att granska varandras arbeten under processen. Handledningen sker i en lokal på campus alternativt digitalt på zoom.
- Handledning i grupp examinerar kursmål 2.8 som avser att studenten ska diskutera examensarbetet, problem och lösningar i dialog med andra grupper av studenter.
- Handledaren är studenternas resursperson. Handledaren har 20 timmar till förfogande per examensarbete. I detta ska rymmas handledningsträffar, inläsning av material till handledning samt eventuellt deltagande i slutseminarium. Fem handledningsträffar ges inom ramen för kursen.
- Studenterna lämnar in det egna examensarbetet (t ex via handlednings/projektgrupp i Canvas) samt eventuella frågor i enlighet med avtalad deadline.
- Studenterna ska granska en annan grupps examensarbete med hjälp av återkopplingsverktyget (se bilaga 3) och lämna in till handledaren (t ex via Canvas) i enlighet med avtalad deadline. Återkopplingsverktyget är baserat på nivån för godkänt utifrån lärandemålen i kursplanen och granskarna har som uppgift att lyfta styrkor samt förbättringsområden av arbetet.
- Vid första handledningstillfället görs lämpligen en plan för hur handledningstiden ska fördelas i relation till planerat examinationsseminarium (kapitel 33, Henricson, 2023).
- Vid handledningstillfället är det studenterna som inleder med frågor till det examensarbete de har blivit tilldelade att granska. Därefter tar handledaren upp relevanta frågor för diskussion.
- Vid frånvaro blir studenten tilldelad ytterligare ett annat examensarbete att granska i enlighet med återkopplingsverktyget.
- Studenten ska, utifrån en individuell loggbok, skriva en självvärdering över sin egen aktivitet när hen skriver examensarbete. Självvärderingen innebär att egen insats i examensarbetet kritiskt granskas och värderas under arbetets gång. Att föra loggbok i samband med varje handledningstillfälle är en bra hjälp för denna uppgift. Här skriver studenten in vad hen gjort i arbetet mellan handledningstillfällena och vilka överväganden och beslut hen har deltagit i eller gjort själv. Även samarbetet med författarkamrat värderas samt hur handledningsprocessen upplevts. Anteckningarna sammanställs när arbetet är färdigt och skickas in via mejl, individuellt, till examinatoren vid angiven deadline för slutseminarium i Canvas. Självvärderingen skall rymmas på max 1-1½ A4-sida/student och viktiga delar vid självvärderingen är; *Hur har mitt deltagande varit med avseende på formulering av syfte och problemformulering; förmågan att skriva vetenskapligt; insamling och bearbetning av vetenskaplig litteratur till bakgrund och diskussion; val av design, datainsamling, analys av data; framskrivande av resultat, diskussion av arbetets styrkor och svagheter och slutligen diskussion av examensarbetets resultat i relation till vald teori och annan forskning.*

Handläggning av examensarbete inför examination

Examensarbetskursen avslutas med ett slutseminarium med opponentskap (bilaga 4). Datum för inlämnande och slutseminarium presenteras i Canvas i ”*Gemensam kursyta examensarbete kandidatnivå*”. Inför slutseminariet krävs att det inlämnade examensarbetet är bedömningsbart, dvs. fullständigt i alla delar såsom inledning, bakgrund, problemformulering, syfte, metod,

resultat, diskussion och referenslista. Student/studenter stämmer med fördel av detta med sin handledare. Slutseminariet innebär en möjlighet för student/studenter att ta del av andras kritiska granskning, där examinatorns kommentarer är till för att ytterligare förbättra examensarbetet och ge anvisningar över ändringar som krävs för ett godkänt arbete. Efter slutseminariet har studenter fem arbetsdagar/vardagar (helfartstudier) eller tio arbetsdagar/vardagar (halvfartstudier) för att genomföra dessa ändringar.

När examinator meddelat att det reviderade examensarbetet är godkänt ska det skickas till examinator via Ouriginal för plagiatkontroll, se instruktioner i kursytan i Canvas. Studenten har ansvar att försäkra sig om att examinatorn erhållit examensarbetet efter plagiatkontroll. Om arbetet ej inkommer inom angiven tid, registreras underkänt i LADOK. Efter att det reviderade examensarbetet inkommit, har examinator femton arbetsdagar/vardagar på sig för att meddela betyg, Underkänd, Godkänd eller Väl Godkänd, till student och utbildningsadministratör. Betyg Godkänd eller Väl Godkänd registreras i LADOK när studenten har skickat in det godkända examensarbetet via webben för arkivering, se instruktioner i kursytan i Canvas. Vid underkänt betyg ger examinator skriftliga anvisningar till studenter och handledare avseende de ändringar som måste genomföras. Efter genomförda ändringar lämnar studenter åter in examensarbetet för ny bedömning, enligt överenskommelse om tidpunkt med examinator. Examinator gör ny bedömning vilket innebär att alla betygsnivåer kan erhållas.

Betygskriterier

Krav för Godkänd

För godkänt examensarbete på kandidatnivå krävs att:

- examensarbetet är relevant för vårdande eller vårdvetenskapens utveckling
- sammanfattningen är relevant och följer mallen
- inledningen presenterar området och motiverar valet av ämne för examensarbetet
- bakgrunden beskriver översiktligt forskningsläget, relevanta vårdvetenskapliga teorier och/eller begrepp samt vårdvetenskapliga utgångspunkter, vilket utmynnar i en problemformulering
- syftet är forskningsbart, avgränsat och tydligt vårdvetenskapligt förankrat
- vald metod är relevant för syftet. Urval, datainsamling, kvalitetsgranskning, analys och etiska överväganden är adekvat beskrivna och motiverade med stöd i metodreferenser¹.
- resultatbeskrivningen ska visa att valda artiklars resultat är bearbetade och en ny helhet presenteras med hjälp av teman/kategorier och underteman/underkategorier¹.
- metoddiskussion ska innefatta en diskussion kring metodens vetenskapliga kvalitet med hjälp av begreppen, trovärdighet, pålitlighet, bekräftelsebarhet och överförbarhet (kvalitativ metod) eller validitet, reliabilitet och generaliserbarhet (kvantitativ metod) med stöd av metodreferenser¹.
- resultatdiskussion ska innefatta en diskussion som utgår från examensarbetets resultat och knyter an till tidigare forskning, vårdvetenskapliga teorier och/eller begrepp som kan relateras till studiens resultat. Egna slutsatser och tolkningar av resultatet knyter an till relevanta delar av den grundutbildade sjuksköterskans arbets- och ansvarsområde när examensarbetet genomförs i sjuksköterskeutbildningen.
- examensarbetet är reflekterat och problematiserat utifrån hållbar utveckling och bidrag till vårdvetenskaplig kunskap
- examensarbetet är skrivet på god svenska (alt. engelska), är väl strukturerat och följer formatet för ett vetenskapligt arbete
- korrekt referenshantering enligt HB Harvard.

Krav för Väl Godkänd

För väl godkänt examensarbete på kandidatnivå krävs dessutom att:

- forskningsläget är grundligt behandlat och väl argumenterat för i bakgrunden, som också är väl förankrad och integrerad i en vårdvetenskaplig teoribildning.
- bakgrunden utmynnar på ett tydligt sätt i en problemformulering som svarar på frågorna Vad är problemet, Var finns problemet, Varför är det ett problem, Vem är i fokus för problemet.
- urval, datainsamling, kvalitetsgranskning, analys och etiska överväganden är väl beskrivna, bearbetade och motiverade med stöd i metodreferenser¹.
- metoddiskussion ska innefatta en välgrundad diskussion mot metodreferenser av metodens vetenskapliga kvalitet med hjälp av begreppen, trovärdighet, pålitlighet, bekräftelsebarhet och överförbarhet (kvalitativ metod) eller validitet, reliabilitet och generaliserbarhet (kvantitativ metod)¹.
- resultatbeskrivningen tydligt visar att valda artiklars resultat är bearbetade och en ny helhet presenteras med hjälp av teman/kategorier och underteman/underkategorier¹.

- resultatdiskussionen är en reflektion över redovisat resultat i relation till tidigare forskning och den vårdvetenskapliga teoribildning som behandlats i bakgrunden vilket ska mynna ut i en fördjupning av resultatet
- kritiska reflektioner kring studiens relevans och betydelse för vårdande, samt förslag till fortsatt forskning tas upp
- slutsatser är väl grundade och argumenterade
- examensarbetet är skrivet på korrekt, stringent och nyanserad svenska alt. engelska.
- texten knyter samman arbetets olika delar genom en tydlig organisation samt integrerar dem till en helhet som visar arbetets betydelse för utveckling av en vårdvetenskapligt förankrad vård. Texten är saklig och kommunicerar väl med läsaren.

¹Examensarbete med empiriska data bedöms utifrån den valda metodens design, urval, tillvägagångsätt för datainsamling, analys och etiska överväganden. Diskussion med handledare skall göras initialt då detta val görs.

Bilaga 1 Söktabell som biläggs färdigt examensarbete

Datum	Databas	Sökord/Limits /Booleska operatorer	Antal träffar	Antal lästa titlar	Lästa abstrakt	Lästa artiklar i fulltext	Kvalitets- granskade artiklar	Inkluderade artiklar

Bilaga 2 Artikelmatris som biläggs färdigt examensarbete

Översikt av analyserad litteratur (artiklar, rapporter m.m.) när examensarbetet utgörs av ett litteraturbaserat examensarbete.

Författare Årtal Titel Tidskrift Land	Syfte	Metod Urval Data- insamling	Dataanalys	Etiska överväganden	Resultat	Kvalitet (Hög, medel, låg)

- De inkluderade studierna presenteras i bokstavsordning efter författare.
- Syftet anges på exakt samma sätt som i den aktuella artikeln.
- Studiens metod och urval beskrivs, dvs. vilken metod har använts, vilka och hur många deltagare ingick i studien, hur data samlades in och hur data analyserades.
- Under etiska överväganden beskrivs kort vilka etiska överväganden som har gjorts och om studien har etiskt godkännande.
- Resultatet presenteras mycket kort genom att redovisa huvudresultatet.

Bilaga 3

Handledning - återkoppling: Examensarbete 15 hp

Handledningstillfälle: *Ange datum och tillfälle 1-5¹*

Titel:

Författare av examensarbetet:

Granskare av examensarbetet:

Utbildningsprogram: *Sjuksköterskeprogrammet*

Sammanfattande bedömning: *Här skriver ni en sammanfattade bedömning inför varje handledningstillfälle. Lyft gärna arbetets förtjänster först och därefter en sammanfattning av förbättringar som studenterna ska arbeta med.*

¹⁾Handledningstillfälle fem genomförs med fördel som respondent- och opponentskap enligt instruktioner för ”Slutseminarium – struktur för genomförande” i riktlinjerna för examensarbete, kandidat.

Innan granskningen genomförs, läs kapitel 2 och 33, i Henricson (2023), Vetenskaplig teori och metod från idé till examination inom vård- och hälsovetenskap.

Del av arbetet	Baserat betygskriterierna för godkänt	Arbetets styrkor	Förbättringsområden
Övergripande	<i>Examensarbetet är relevant för vårdande eller vårdvetenskapens utveckling.</i>		
1.Sammanfattning Abstrakt	<i>Titel och sammanfattning är utformade enligt riktlinjer. Nyckelord på svenska finns som motsvarar studiens innehåll.</i>		
2. Inledning, Bakgrund och syfte	<i>Inledningen presenterar området och motiverar valet av ämne och problem för examensarbete.</i>		
	<i>Bakgrunden beskriver och problematiserar valt område och forskningsläget presenteras utifrån aktuell och relevant forskning. Bakgrunden utmynnar i en problemformulering.</i>		
	<i>Valt begrepp, teori eller teoretisk modell av relevans för syftet och huvudområdet vårdvetenskap är beskriven och motiverad.</i>		
	<i>Syftet är avgränsat och tydligt vårdvetenskapligt förankrat.</i>		
3. Metod	<i>Examensarbetets metoddelar är tydligt beskrivna och motiverade (går att replikera) i relation till syftet samt förankrade i aktuell metodlitteratur.</i>		
	<i>Examensarbetets urval, urvalsförfarande, datainsamling och kvalitetsgranskning är relevant och beskrivet i förhållande till syftet, med hjälp av metodlitteratur.</i>		
	<i>Dataanalysen är relevant i relation till syftet och är beskriven (går att replikera) med samtliga</i>		

	<i>analyssteg (kvalitativ och/eller kvantitativ). Referens(er) finns till relevant metodlitteratur.</i>		
4. Etiska överväganden	<i>Relevanta forskningsetiska överväganden är beskrivna och förankrade i relevant litteratur utifrån ett litteraturbaserat examensarbete.</i>		
	<i>Reflektera över betydelsen av förståelse och vilka etiska överväganden som behöver göras i relation till den.</i>		
5. Resultat	<i>Resultatet svarar på syftet och visar på att arbetet har analyserats på ett relevant sätt.</i>		
	<i>Resultatbeskrivningen visar att valda artiklars resultat är bearbetade och en ny helhet presenteras på ett relevant sätt för kvalitativ respektive kvantitativ metod.</i>		
6. Diskussion, kliniska implikationer och slutsatser	<i>Kvaliteten på arbetet med avseende på arbetets styrkor och svagheter diskuteras i metoddiskussionen med hjälp av relevanta kvalitetsbegrepp.</i>		
	<i>Resultatdiskussionen inleds med en beskrivning av valda huvudfynd som diskuteras och knyter an till tidigare forskning, vårdvetenskapliga teorier och/eller begrepp som kan relateras till examensarbetets resultat.</i>		
	<i>Slutsatserna är relevanta utifrån resultatet och kliniska implikationer är beskrivna.</i>		

	<i>Förslag på fortsatt forskning diskuteras och är relevanta i förhållande till examensarbetets resultat.</i>		
	<i>Studenten visar, hur ett vårdvetenskapligt patientperspektiv kan bidra till hållbar utveckling.</i>		
7. Vetenskapligt skrivande	<i>Examensarbetet är skrivet på god svenska (alt. engelska), är väl strukturerat och följer formatet för ett vetenskapligt arbete.</i>		
	<i>Korrekt referenshantering enligt HB Harvard.</i>		

Bilaga 4.

Riktlinjer för respondentskap och opponentskap under slutseminariet

En kritisk granskning av ett examensarbete innebär att det värderas utifrån dess förtjänster och brister. Målet är en konstruktiv dialog mellan granskare och författare, där såväl positiv som negativ kritik förs fram. Granskaren ansvarar för att granskningen följer en struktur samt att tiden disponeras på ett lämpligt sätt. Se gärna kapitel 34 i Henricson (2023). Den sammanlagda tiden för granskning är 60 minuter, varav ca 15 minuter för avslutande diskussion.

Som förberedelse kan granskaren genomarbeta arbetet med följande grundläggande frågor:

- Vilka är examensarbetets förtjänster?
- Är problemet avgränsat till ett vårdvetenskapligt problem?
- Är bakgrunden relevant (vårdvetenskaplig förankring, övriga teorier, tidigare forskning)?
- Är syftet klart formulerat?
- Är metoden lämplig avseende problemet?
- Har författarna motiverat val av metod?
- Är metoden använd på ett lämpligt sätt?
- Är syftet besvarat?
- Är resultatet väl underbyggt?
- Presenteras resultatet på ett begripligt och överskådligt sätt?
- Är diskussionen väl underbyggd?
- Är slutsatserna vårdvetenskapligt formulerade och förankrade?
- Hur har formalia hanterats (titel, disposition, språkbehandling, referenshantering osv.)?

Seminariet inleds med att examinator hälsar välkommen och presenterar författare, granskare samt titeln på det aktuella examensarbetet. Författaren ges tillfälle att framföra ev. rättelser. Ordet lämnas därefter över till granskarna varvid granskningen tar vid.

- Granskarna ger en kort beskrivande sammanfattning (ej värderande) av examensarbetet (max fem minuter).
- Författarna tillfrågas om den givna sammanfattningen är korrekt uppfattad. Om inte så är fallet, kompletterar författarna granskarnas sammanfattning.
- Därefter går granskaren systematiskt igenom examensarbetet och ställer frågor till författarna. Genomgången

sker i dialog mellan granskare och författare.

- Målet är en konstruktiv dialog mellan granskare och författare, där såväl positiv som negativ kritik samt eventuella förslag till förändringar förs fram.
- Efter den systematiska genomgången ges åhörarna tillfälle att ställa frågor. Examinator leder diskussionen.
- Avslutningsvis sammanfattar examinator seminariet och bedömer författarnas respektive granskarnas insatser.
- Därefter träffas examinator, författare och eventuellt också handledare, varvid examinator anger vad som krävs för att examensarbetet skall godkännas.

Opponentskapet bedöms av examinator. Om opponenternas insatser inte bedöms tillräckliga, skall den muntliga granskningen kompletteras med en skriftlig genomgång av ovan beskriven arbetsgång för opponentskap.